

César López Zarragoitia

CÉSAR, mijn Mentor

(I)

César was meer dan een zeer goed geïnformeerd mens; hij was een erudiete man. Iemand getransformeerd, verheven door kennis. En hij was een Dichter. Eén van die zeldzame mensen die niet dezelfde realiteit zien als de meeste anderen. Van die wezens die zich door de stad begeven om schaduwen, weerspiegelingen, kleuren te zien; die ter plekke verhalen verzinnen bij het horen van een zin, of een liedje ... die in hun geest een bekend schilderij herscheppen met fragmenten die ze tijdens een wandeling door het lot wordt aangereikt. Van die wezens die tekens zien, richtlijnen in het kansspel van het toeval. Iemand die voortdurend de werkelijkheid interpreteert, op zoek naar zin.

Een leraar draagt kennis over; een Meester, wijsheid. César was levend/wandelend meesterschap. Bij hem zijn was verlicht zijn. Hij onderwees voortdurend. Het was zijn aard, zijn essentie. Als zijn kennis niet uit zijn mond kwam werd het door zijn persoon uitgestraald; door zijn gebaren, zijn acties, zijn reacties geopenbaard.

César López benaderde onderricht vanuit een holistische opvatting. Voor hem was het verwerven van een uitgebreide en zorgvuldige algemene ontwikkeling even belangrijk als de uren die de student aan zijn instrument besteedde. Om zichzelf met verbeeldingskracht muzikaal uit te kunnen drukken, met conceptuele en emotionele diepgang, moesten beide zaken hand in hand gaan. Hoe rijker de innerlijke wereld van de student en hoe meer beheersing hij over zijn instrument verwierf, hoe dichter hij bij perfectie kwam.

César was nauwgezet, toegewijd en geduldig in het onderwijzen. Naast de lessen op school, liet hij me op zondag naar zijn huis komen, waar we van de ochtend tot de avond werkten. Deze lessen omvatten ook analytische luistersessies - van Kathleen Ferrier tot Keith Jarrett - lunch met zijn familie, gesprekken, enzovoort. Zijn verbeeldingskracht had geen grenzen als het erom ging zich te doen begrijpen. Ik herinner me dat op een keer, om me te helpen een bepaald type geluid op de piano te verkrijgen, hij me met de toppen van mijn vingers het mos op stenen liet voelen, en de kussentjes van de poten van een kat bij een andere gelegenheid.

Hij vergeleek de taal voortdurend met het muzikale discours en sprak op dezelfde manier over komma's en punten als over frasen en semi-frasen. Voor hem was muziek een taal om zich te uiten. Hij drong bij mij aan op de assimilatie van een zekere afstand bij het uitvoeren, als een onmisbaar aspect: Emoties moeten worden overgedragen vanuit controle, omdat zonder controle er geen precisie kan zijn, en zonder precisie de bedoelde emoties onsamenhangend en zonder kunst zouden klinken. Alsof je jezelf observeert en de actie aanvoert terwijl je speelt.

Hij raadde me aan het leven bewust te ervaren. Leven en tegelijkertijd ervaringen te observeren. Wandelend observeren, luisteren, voelen en in de herinnering vastleggen. Op die manier stemde hij me op de natuur af. Omdat ik zo jong was en zoveel over alles en iedereen leerde, absorbeerde de geest alles, maar verwerkte deze ook continu alles. César leerde me de bries op mijn gezicht te voelen, ervan te genieten; hij liet me die melancholieke kleur van sommige zonsondergangen op de muren van de stad opmerken; hij onthulde het heil van het voor de zee staan, het nut van het zich bewust zijn van de ademhaling. Hij leerde me naar stiltes te luisteren omdat verschillende ruimten verschillende stiltes produceren.

"Stel alles in twijfel," zei hij. Niet om een scepticus te creëren, maar om de nieuwsgierigheid te prikkelen. Neem geen genoegen met het gelezene, gezegde, vastgestelde. Ga met een open geest een stapje verder en zoek zelf, stel vragen, om een breder en dieper inzicht in de dingen te krijgen. En vooral om je een eigen mening te vormen. Zo liet hij me soms twee of drie verschillende uitvoeringsversies van hetzelfde muziekstuk bedenken. Ik leerde van hem dat observeren en proberen te begrijpen wijzer is dan (ver)oordelen. Ik leerde rigide definities en uitgesproken meningen te vermijden, omdat alles een deel heeft dat we niet zien, een deel dat verborgen is, dat we niet kennen.

Omdat hij zich niet van zijn oude piano's wilde ontdoen om nieuwe te kopen had hij twee vleugelpiano's en één verticale. Een van de vleugels kocht hij van een ouder echtpaar dat in grote nood vroeg om een bedrag dat lager was dan de waarde van het instrument; hij betaalde hun de echte waarde van de piano. Hij hielp zoveel als hij kon. Hij zag altijd het beste in mensen en was in staat om schade van de persoon zelf te scheiden. Hij gaf en had moeite met ontvangen. Op het podium voelde hij zich fijner in het gezelschap van andere musici dan alleen.

Zijn familie noemde hem Pupy, sommige studenten, El César. Hij had een diepe bewondering voor de nederige grootheid van St. Franciscus van Assisi. In zijn studio was er een enkel portret en dat was van José Martí. Op mijn piano heb ik altijd een van César gehad.